

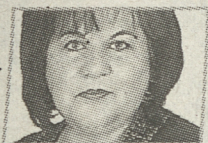
«Kabare Kibris»

Έχει πολύ καιρό να δω παραστάσεις του Lefkosa Belediye Tiyatrosu. Πολλοί λόγοι συνέβαλαν στην αραιώση των επισκέψεων μου στο Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο. Αισθάνομαι ότι το σημείωμα αυτό θα έχει αντιδεδοντολογικά προσωπικό τόνο.

Στα πολλά χρόνια της γνωριμίας μου με τους ηθοποιούς και σκηνοθέτες του Τουρκοκυπριακού Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας οι από εδώ ή οι από εκεί συναντήσεις, εκτός από φιλικό και καλλιτεχνικό, είχαν και «επαναπροσεγγιστικό» χαρακτήρα, είχαν και ιδεολογική χροιά, και την κοινή οργή ενάντια στα χίλια εμπόδια που στάθηκαν στον δρόμο επαφής μεταξύ ανθρώπων που μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα και συναισθήματα. Όσο πιο αδιαπέραστα άρχισαν να φαίνονται τα εμπόδια, τόσο αδυνατούσε (και αυτό είναι εξομολογητικό) η αίσθηση της πράξης, του απώτερου σκοπού, σαν να εξατμιζόταν από τις συναντήσεις μας η προοπτική του μέλλοντα χρόνου και το παρόν δεν παρηγορούσε. Στην αλλαγμένη διάθεση των συναντήσεων το προσωπικό φιλικό στοιχείο και το ενδιαφέρον προς την καλλιτεχνική δημιουργία «των άλλων» κάλυψαν τα κενά. Οι τρεις καλύτερες παραστάσεις, που κάλυψα παλαιότερα με κριτικά σημειώματα σ' αυτή τη στήλη, ήταν βασισμένες στα έργα των Ζιροντού, Αριστοφάνη και Πίντερ. Τα τόσο γνωστά κείμενα βοηθούσαν να ξεπεραστεί το εμπόδιο της άγνωστης γλώσσας και η ακοή δεν μετέφερε πια νοήματα, παρά πρόσφερε προς ανάλυση τον τόνο και την ένταση, το ύφος και τη χροιά των φωνών των ερμηνευτών, ενώ η όραση και η παρατηρητικότητα δυνάμυναν για να συλλάβουν το δρώμενο σε λεπτομέρειες. Μόνο η ματιά ενός ξένου θεατή θα μπορούσε να βρει κοινό παρανομαστή των τόσο διαφορετικών παραστάσεων, που θα έδινε και, γενικευμένο έστω, χαρακτηρισμό της υποκριτικής μανιέρας, της σχέσης με το ακροατήριό, της μέσω θεατρικής τέχνης αντίληψης του κόσμου. Πάντως, η πιο οφθαλμοφανής διαφορά με τα πολύ-πολύ γενικευμένα χαρακτηριστικά του δικού μας θεάτρου ήταν η χειμαρρώδης ενέργεια που χυνόταν από τη σκηνή, αλλά και η συνειδητή χρήση του θεάτρου ως μέσου εκπαίδευσης, με την πιο πλατειά έννοια, του κοινού.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

Ένας από τους λόγους της μακράς διακοπής των επισκέψεων στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας ήταν ο θάνατος ενός σημαντικού στη ζωή πολλών ανθρώπων φίλου, του Γιουτζέλ Κιοσίογλου. Τον αποχαιρετήσαμε στην αίθουσα του δικού του θεάτρου, σε μια τελετή που φανέρωνε το μέγεθος της απώλειας. Τώρα βρεθήκαμε στην ίδια αίθουσα σε μια παράσταση σατιρικής επιθεώρησης, «Kabare Kibris»... Εύκολα μπορούσα να φανταστώ, ποια νούμερα θα έμπαιναν σήμερα σε μια ελληνοκυπριακή σατιρική επιθεώρηση με τίτλο «Καμπαρέ Κύπρος». Η περιέργεια να δω εναντίον ποιων πραγμάτων πολεμούν και με ποια γελάνε άνθρωποι, στην προοδευτικότητα και στην τιμιότητα των οποίων πιστεύω πολύ, με ώθησε να δω παράσταση βασισμένη σε φρεσκογραμμένο, εντελώς άγνωστο, επίκαιρο κείμενο, το οποίο δεν θα καταλάβαινα... Δεν ήταν εκεί και ο Γιουτζέλ για να μας μεταφράζει.

Τις επεξηγήσεις πριν από την παράσταση ανέλαβε ο Οσμάν Αλκάς, ο πρωταγωνιστής πολλών παραγωγών του θεάτρου του, περιλαμβανομένης και αυτής που μας παρουσίαζε. Φορούσε το κοστούμι του ρόλου του, ενός νεόπλουτου λαϊκού τύπου μιας αισθητικής που σκότωνε. Άνετα θα μπορούσε να μεταπηδήσει σε μια δική μας επιθεώρηση. Τα έξι βασικά επεισόδια της παράστασης ήταν είτε γραμμένα ειδικά

γί' αυτήν, είτε αποτελούσαν προσαρμογές διηγημάτων του Αζίζ Νεσίν και άλλων συγγραφέων. Το βασικό μένος της επιθεώρησης ήταν στραμμένο ενάντια στην αυξανόμενη επιρροή της Τουρκίας, η οποία διεισδύει στην κοινότητα των Τουρκοκυπρίων με την επιβαλλόμενη αλλαγή του προσανατολισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, με θρησκευτική επιθετικότητα, με οικονομικό και πολιτικό πατρνάρισμα. Όταν η σάτιρα έχει αυξημένο προσωπικό ρίσκο γί' αυτούς που την ασκούν και τέτοια αποφασιστική αιχμηρότητα, παίρνει διαστάσεις πολιτικού μανιφέστου και πράξης αντίστασης. Ήταν φανερό, ότι το κοινό λάμβανε μέρος σ' αυτή την πράξη.

Όπως πάντα συμβαίνει στο θέατρο, μόνο μια άρτια παράσταση μπορεί να μεταφέρει μηνύματα. Η παράσταση του σκηνοθέτη Γιασάρ Ερσσί ήταν εξαιρετική, γεμάτη πάθος και χιούμορ. Η πειθαρχία του δεκαπένταμελούς συνόλου συνδυαζόταν με σόλο υποκριτικούς αυτοσχεδιασμούς από τους Οζγιούρ Οκτάι, Χατισέ Τεζτσάν, Οσμάν Αλκάς, Ερόλ Ρεφίκογλου, Βαρίς Ρεφίκογλου και άλλους. Η ζωντανή μουσική από τον συνθέτη της παράστασης Ερσέν Σουρουρί γέμιζε την παράσταση και έδινε εναλλάξ ξέφρενο ρυθμό ή τόνο θλίψης στις σκηνές του έργου, οι χορογραφίες του Οσμάν Ατές έκαναν την παράσταση να ξεχειλίζει από ενέργεια. Οι φωνητικές και χορευτικές ικανότητες του θιάσου εντυπωσίαζαν. Με βασικά μέσα τον χορό και το τραγούδι ο χορός των γυναικών σατίριζε το ιδιόζον κράμα της ηθικής διαφθοράς και της νεοεισχυθείσας θρησκοληψίας, και τα κοστούμια (Οζλέμ Γετκιλί) απέδιδαν και τις δύο τάσεις με τον συνδυασμό των προκλητικών μίνι και ζαρτιέρων με τα τσαντόρ.

Όπως έλεγαν οι συντελεστές της ξεκαρδιστικής και γεμάτης πολιτική τόλμη παράστασης, στην επιτυχία της συνέβαλε το γεγονός, ότι οι ηθοποιοί του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας βρίσκονται σ' ετήσια απεργία και έχουν να πληρωθούν για τέσσερις ολόκληρους μήνες.